

Woonopmaat

T.a.v. [REDACTED]
[REDACTED]

VERZONDEN 28 AUG. 2023

Zaaknummer : OMG-008229/DMS423394
Behandelaar : De [REDACTED]
Betreft : Wnb aanvraag ontheffing ruimtelijke ingrepen
Locatie : Bonckenburchstraat e.o. (complex 3593), Heemskerk

Geachte [REDACTED],

Op 14 maart 2023 hebben wij uw aanvraag voor een ontheffing als bedoeld in artikel 3.3 en 3.8 van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) ontvangen. Op 4 augustus 2023 heeft u op ons verzoek om informatie aanvullende gegevens toegezonden. De aanvraag heeft betrekking op renovatiewerkzaamheden aan 29 woningen op de Bonckenburchstraat, de De Wildtstraat, de Karshoffstraat en de Maerten van Heemskerckstraat (hierna: complex 3593) te Heemskerk op de locatie zoals weergegeven in bijlage 1 bij dit besluit. De werkzaamheden omvatten de isolatie van muren, vloeren en daken, het aanbrengen van zonnepanelen, warmtepompen en hoog-rendement glas en het vervangen van kozijnen. Voor deze werkzaamheden wordt door de initiatiefnemer, Woonopmaat, ontheffing gevraagd van de verbodsbepalingen genoemd in:

- artikel 3.1, lid 2 van de Wnb, voor zover het betreft het opzettelijk vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten, rustplaatsen en eieren van de huismus (*Passer domesticus*) en gierzwaluw (*Apus apus*);
- artikel 3.1, lid 4 van de Wnb, voor zover het betreft het opzettelijk storen van exemplaren van de huismus (*Passer domesticus*) en gierzwaluw (*Apus apus*);
- artikel 3.5, lid 2 van de Wnb, voor zover het betreft het opzettelijk verstoren van exemplaren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*);
- artikel 3.5, lid 4 van de Wnb, voor zover het betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van exemplaren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*).

De ontheffing is aangevraagd voor de periode van 17 juli 2023 tot en met 31 december 2025. De aanvraag is geregistreerd onder zaaknummer OMG-008229/DMS423394.

Besluit

Wij besluiten om op grond van artikel 3.3 van de Wnb en 3.8, lid 1 van de Wnb aan Woonopmaat ontheffing te verlenen van:

- artikel 3.1, lid 2 van de Wnb, voor zover het betreft het opzettelijk vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten en rustplaatsen van de huismus en gierzwaluw.
- artikel 3.5, lid 2 van de Wnb, voor zover het betreft het opzettelijk verstoren van exemplaren van de gewone dwergvleermuis.
- artikel 3.5, lid 4 van de Wnb, voor zover het betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van exemplaren van de gewone dwergvleermuis.

ten behoeve van renovatiewerkzaamheden aan 29 woningen op de Bonckenburchstraat, de De Wildtstraat, de Karshoffstraat en de Maerten van Heemskerckstraat (complex 3593) te Heemskerk.

Wij besluiten om op grond van artikel 3.3 van de Wnb aan Woonopmaat geén ontheffing te verlenen van de volgende verbodsbepalingen:

- artikel 3.1, lid 2 van de Wnb, voor zover het betreft het opzettelijk vernielen, beschadigen of wegnemen van eieren van de huismus en gierzwaluw.
- artikel 3.1, lid 4 van de Wnb, voor zover het betreft het opzettelijk storen van exemplaren van de huismus en gierzwaluw.

ten behoeve van renovatiewerkzaamheden aan 29 woningen op de Bonckenburchstraat, de De Wildtstraat, de Karshoffstraat en de Maerten van Heemskerckstraat (complex 3593) te Heemskerk.

Voorschriften en beperkingen

Aan dit besluit verbinden wij op grond van artikel 5.3, eerste, tweede en derde lid van de Wnb de navolgende voorschriften en beperkingen. Op grond van artikel 5.4, eerste en derde lid, Wnb kan de ontheffing worden ingetrokken als in strijd met de ontheffing of de voorschriften wordt gehandeld. Tevens is dan sprake van een economisch delict.

Algemene voorschriften

1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. Onder werkzaamheden wordt verstaan alle handelingen die het projectgebied aantasten inclusief de voorbereidende werkzaamheden (inclusief asbestsanering), werkzaamheden die dienen tot het ongeschikt maken van leefgebied, mitigerende en compenserende activiteiten.
4. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met Omgevingsdienst Noord-Holland Noord indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen of werkzaamheden dan bedoeld in voorschriften 1 en 2 noodzakelijk zijn.
5. Indien de mitigerende/compenserende maatregelen niet worden toegepast zoals in dit besluit is weergegeven en/of als de ontheffinghouder voornemens is om de werkzaamheden of de planning van de werkzaamheden niet conform de aanvraag uit te voeren, dient contact opgenomen te worden met de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord.
6. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder blijft daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
7. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De genoemde ontheffing mag langs elektronische weg, leesbaar worden getoond.
8. De werkzaamheden en voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend.
9. De ontheffinghouder dient een ecologisch werkprotocol op te (laten) stellen waarin de in de ontheffing genoemde voorschriften zijn opgenomen. Alle betrokken partijen, met name ook de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, dienen van het werkprotocol op de hoogte gesteld te worden.

Meldingsplicht

10. De ontheffinghouder dient minimaal 5 werkdagen voorafgaand aan de werkzaamheden de start van de werkzaamheden te melden bij de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord. De melding dient plaats te vinden via het digitale meldformulier 'Formulier start ruimtelijke ingreep' op de website van de OD NHN. Met de melding dient u ook het ecologisch werkprotocol mee te sturen.

¹ Het bevoegd gezag verstaat onder een ecologisch deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de ecologisch deskundige:

- op een HBO-, dan wel of universitaire niveau een opleiding heeft genoten, met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond, met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau dat is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederlands bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereeniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de monitoring en/of bescherming.

Specifieke voorschriften gierzwaluw

11. De in maart 2023 geplaatste tijdelijke nestlocaties, in de vorm van twee gierzwaluwtilen, dienen gerealiseerd te zijn op de locaties zoals weergegeven in bijlage 2, figuur 1, bij dit besluit.
12. Om de ingebruikname van de tijdelijke alternatieven te bevorderen, dienen lokgeluiden afgespeeld te worden gedurende het eerstvolgende broedseizoen na realisatie van de permanente alternatieven. De lokgeluiden dienen gedurende minimaal één broedseizoen afgespeeld te worden. Deze geluiden dienen gedurende de volgende perioden en momenten afgespeeld te worden:
 - a. van 15 april tot en met 1 mei: minimaal één uur lang tussen 08:00 en 12.00 en minimaal één uur lang tussen 18.00 uur en zonsondergang
 - b. van 1 juni tot en met 1 augustus: minimaal één uur lang tussen 08:00 en 12.00 uur en tussen 18.00 uur en zonsondergang.
13. De in voorschrift 12 genoemde geluiden dienen met tussenpozen te worden afgespeeld, dat wil zeggen dat na iedere opname die wordt gebruikt één minuut stilte wordt ingelast². Daarnaast dienen de geluiden op een afstand van 50 tot 60 meter te horen te zijn (ten opzichte van de aangeboden alternatieven).
14. De in voorschrift 12 genoemde lokgeluiden dienen te worden uitgeschakeld zodra een nieuw broedgeval is geconstateerd op een (nieuwe) locatie binnen de in voorschrift 13 genoemde afstand.
15. De werkzaamheden dienen gestart te worden buiten de kwetsbare periode van de gierzwaluw, zijnde de voortplantingsperiode, welke globaal loopt vanaf 15 april tot en met 31 augustus. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode van het uitvoeren van de werkzaamheden dient in overleg met een deskundige te worden bepaald.
16. Maximaal twee dagen voorafgaande aan de werkzaamheden dienen de woningen door een deskundige gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van gierzwaluwen.
17. Van de controleronde dient verslaglegging plaats te vinden. In deze rapportage dienen minimaal de volgende gegevens te worden opgenomen:
 - a. Datum, tijdstip en locatie van controleronde(s);
 - b. Aantal waargenomen exemplaren per soort in en in de omgeving van het plangebied;
 - c. Namen van de betrokken deskundigen;
 - d. Klimatologische omstandigheden.De rapportage dient op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
18. Na afloop van de werkzaamheden dienen 65 neststenen ingemetseld te zijn in het plangebied, op de locaties weergegeven in bijlage 3, figuur 1.
19. De tijdelijke alternatieve nestplaatsen dienen minimaal één volledig broedseizoen na de werkzaamheden functioneel te blijven.
20. De tijdelijke alternatieve nestlocaties, in de vorm van twee gierzwaluwtilen, mogen niet verwijderd worden voordat door een deskundige is vastgesteld dat deze niet (meer) in gebruik zijn. Indien de nesten in gebruik zijn, dient gewacht te worden met het verwijderen tot ze zelfstandig verlaten zijn.
21. De tijdelijke en permanente alternatieve nestplaatsen voor de gierzwaluw dienen gerealiseerd te worden zoals opgenomen in het Kennisdocument Gierzwaluw *Apus apus*, Versie 1.0, juli 2017, van BIJ12.

Specifieke voorschriften huismus

22. De vóór juli 2023 geplaatste tijdelijke nestlocaties, in de vorm van twee huismusvilla's met elk ruimte voor drie nestlocaties, dienen gerealiseerd te zijn op de locaties zoals weergegeven in bijlage 2, figuur 2, bij dit besluit.
23. Bij aanvang van de werkzaamheden dienen de oorspronkelijke verblijfplaatsen van de huismus op de locaties zoals weergegeven in bijlage 1 bij dit besluit ongeschikt gemaakt te worden door de dakpannen handmatig te verwijderen in één richting. Het lichten van de dakpannen dient plaats te vinden in aanwezigheid van een deskundig ecoloog.

² https://gierzwaluwbescherming.nl/?page_id=197

24. Het ongeschikt maken van de huidige verblijfplaatsen, op de locaties zoals weergegeven in bijlage 1 bij dit besluit, dient uitgevoerd te worden buiten de kwetsbare perioden van de huismus, zijnde:
- Broedseizoen huismus: 1 maart tot en met 30 september; en
 - Perioden van vorst.
- Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode van het uitvoeren van de werkzaamheden dient in overleg met een deskundige te worden bepaald.
25. De werkzaamheden aan de huizen naast de tijdelijke alternatieve nestlocaties van de huismus dienen plaats te vinden buiten het broedseizoen van de huismus om verstoring bij de alternatieve nestlocaties te voorkomen.
26. Maximaal twee dagen voorafgaande aan de werkzaamheden dienen de woningen door een deskundige gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van huismussen.
27. Van de controlerende dient verslaglegging plaats te vinden. In deze rapportage dienen minimaal de volgende gegevens te worden opgenomen:
- Datum, tijdstip en locatie van controlerende(s);
 - Aantal waargenomen exemplaren per soort in en in de omgeving van het plangebied;
 - Namen van de betrokken deskundigen;
 - Klimatologische omstandigheden.
- De rapportage dient op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
28. Na afloop van de werkzaamheden dienen zes neststenen ingemetseld te zijn in de huizen waar de oorspronkelijke nestlocaties zich bevinden, als weergegeven in bijlage 3, figuur 2.
29. De tijdelijke alternatieve nestplaatsen dienen minimaal 3 maanden na de werkzaamheden functioneel te blijven.
30. De tijdelijke alternatieve nestkasten mogen niet verwijderd worden voordat door een deskundige is vastgesteld dat deze niet (meer) in gebruik zijn. Indien de nesten in gebruik zijn, dient gewacht te worden met het verwijderen tot ze zelfstandig verlaten zijn.
31. De tijdelijke en permanente alternatieve nestplaatsen voor de huismus dienen gerealiseerd te worden zoals opgenomen in het Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*, Versie 2.1, februari 2023, van BIJ12.

Specifieke voorschriften gewone dwergvleermuis

32. De vóór 1 februari geplaatste tijdelijke verblijfplaatsen, in de vorm van zestien vleermuiskasten aan bomen, dienen gerealiseerd te zijn op de locaties zoals weergegeven in bijlage 2, figuur 3, bij dit besluit.
33. Het ongeschikt maken van de oorspronkelijke verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis, op de locaties zoals weergegeven in bijlage 1 bij dit besluit, dient plaats te vinden buiten de kwetsbare perioden van de gewone dwergvleermuis voor de functie van die verblijfplaats, zijnde voor de:
- Paarperiode: 15 augustus tot en met 15 oktober;
 - Winterrustperiode: 1 november tot en met 31 maart.
- Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze periodes langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige.
34. De oorspronkelijke verblijfplaatsen in de bebouwing, op de locaties zoals weergegeven in bijlage 1 bij dit besluit, dienen ongeschikt gemaakt te worden door het plaatsen van 'exclusion flaps' over alle voor vleermuizen geschikte openingen in het plangebied.
35. Het ongeschikt maken dient in aanwezigheid van een ecologisch deskundige plaats te vinden. Bij het ongeschikt maken dient voorkomen te worden dat de aangetroffen soorten zich elders in de planlocatie vestigen.
36. Na het ongeschikt maken, maar vóór de uitvoering van andere werkzaamheden, dient het plangebied gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van vleermuizen. De controlerende dient plaats te vinden door een deskundige met behulp van een batdetector.

37. De controleronde dient plaats te vinden binnen het actieve seizoen van de gewone dwergvleermuis, welke globaal loopt van april tot en met oktober. Afhankelijk van de temperatuur en de periode dient de controleronde in de ochtend of in de avond te worden uitgevoerd, zoals hieronder aangegeven:
- a. In de kraamperiode: ochtend
 - b. Buiten kraamperiode en ochtendtemperatuur <10° Celsius: avond
 - c. Buiten kraamperiode en ochtendtemperatuur >10° Celsius: ochtend of avond
- De kraamperiode loopt globaal van 15 mei tot en met 15 juli. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze periodes langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van het moment van de controleronde dient door een deskundige te worden bepaald.
38. Maximaal twee dagen voorafgaande aan de werkzaamheden dienen de maatregelen welke genomen zijn ten behoeve van het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen zoals genoemd in voorschrift 32, gecontroleerd te worden door een deskundige. Indien de maatregelen niet meer functioneel zijn, kan de aanwezigheid van vleermuizen niet worden uitgesloten. Er dienen dan extra maatregelen genomen te worden om het gebouw ongeschikt te maken en de controleronde in het actieve seizoen van de gewone dwergvleermuis dient te worden herhaald. De overige werkzaamheden dienen uitgesteld te worden totdat uit de controleronde blijkt dat er geen soorten meer aanwezig zijn.
39. Van deze controlerondes dient verslaglegging plaats te vinden. In deze rapportage dienen minimaal de volgende gegevens te worden opgenomen:
- a. Datum, tijdstip en locatie van controleronde(s);
 - b. Aantal waargenomen exemplaren per soort in en in de omgeving van het plangebied;
 - c. Namen van de betrokken deskundigen;
 - d. Klimatologische omstandigheden.
40. De rapportage dient op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
41. Op de locaties zoals weergegeven in bijlage 3, figuur 3 bij dit besluit, dienen zestien permanente verblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis in de vorm van inbouwkasten geschikt voor vleermuizen ingebouwd te worden.
42. De tijdelijke verblijfplaatsen dienen jaarlijks door een deskundige gecontroleerd te worden. Indien er gebreken zijn, dienen de kasten onderhouden of vervangen te worden. Hierbij dient voorkomen te worden dat soorten worden verwond of verstoord.
43. De tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen dienen minimaal één actief seizoen gelijktijdig met de permanente verblijven te blijven hangen.
44. Voorafgaande aan het verwijderen van de tijdelijke verblijfplaatsen dient een deskundige te controleren of de verblijfplaatsen verlaten zijn. Indien de verblijfplaatsen in gebruik zijn, dienen deze te blijven hangen totdat deze zelfstandig zijn verlaten.
45. De tijdelijke en permanente alternatieve verblijfplaatsen dienen te voldoen aan de vereisten zoals gesteld in de Kennisdocument: Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus* Versie 1.0, juli 2021, van BIJ12. Zodoende dienen de verblijfplaatsen in ieder geval op drie meter hoogte, met een vrije aanvliegroute en vrije vliegruimte, vrij van predatoren, kunstlicht en verstoring gerealiseerd te worden.

Geldigheid

De ontheffing geldt voor de periode vanaf de datum van verzending tot en met 31 december 2025.

Inhoudsopgave

- A. Onderwerp aanvraag**
- B. Wettelijk kader**
- C. Inhoudelijke beoordeling aanvraag**
- D. Slotoverwegingen**
- E. Procedure en samenhangende besluiten**
- F. Kennisgeving**

A. Onderwerp aanvraag

U bent voornemens renovatie- en verduurzamingswerkzaamheden uit te voeren aan 29 woningen in het zaalbergkwartier (complex 3593) te Heemskerk. De werkzaamheden betreffen de isolatie van muren, vloeren en daken, het aanbrengen van zonnepanelen en warmtepompen, het plaatsen van hoog-rendement glas en het vervangen van de kozijnen. In het plangebied zijn drie huismusnesten, dertien gierwaluwnesten en één zomerverblijf, twee paarverblijven en één winterverblijf van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. Alle nesten en verblijfplaatsen gaan verloren door de werkzaamheden.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de gewone dwergvleermuis te beperken, worden maatregelen voorgesteld. Het betreft maatregelen die zien op de beschikbaarheid van tijdelijke en permanente alternatieve verblijfplaatsen in de directe omgeving van de te renoveren woningen, op locaties zoals weergegeven in bijlage 2 en 3 bij dit besluit en tevens op het voorafgaand ongeschikt maken van de nesten en woningen buiten de meest kwetsbare periode van de gierzwaluw, de huismus en de gewone dwergvleermuis, maar in de actieve periode, van de gewone dwergvleermuis.

Echter, ondanks alle maatregelen kunt u niet voorkomen dat verbodsbepalingen van de Wnb worden overtreden. Om die reden wordt voor bovenstaande werkzaamheden ontheffing gevraagd van de Wnb.

B. Wettelijk kader

Soorten van de Vogelrichtlijn

De huismus en gierzwaluw zijn beschermde vogelsoorten als bedoeld in artikel 1 van de Europese Vogelrichtlijn. De richtlijn ziet op de bescherming van individuele vogels, hun eieren, hun nesten en hun leefgebieden. Op grond van artikel 3.1 van de Wnb is het verboden van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn:

- opzettelijk te doden of te vangen (artikel 3.1, lid 1);
- opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen (artikel 3.1, lid 2);
- eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben (artikel 3.1, lid 3);
- opzettelijk te storen (artikel 3.1, lid 4).

Het verbod, bedoeld in artikel 3.1, vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Op grond van artikel 3.3 van de Wnb kunnen Gedeputeerde Staten ontheffing verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1 of artikel 3.2, zesde lid, ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren. Een ontheffing wordt uitsluitend verleend, indien er geen andere bevredigende oplossing bestaat, dat er niet bij of krachtens enig ander artikel van deze wet vrijstelling is of kan worden verleend, de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort, en zij nodig is op grond van een in de wet genoemd belang. Te weten:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora of fauna;
- voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
- om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Het nest van een vogel is de plaats of ruimte die een vogel gebruikt voor het leggen en uitbroeden van de eieren en, voor zover het geen nestvlieders betreft, het grootbrengen van de jongen. In de context van artikel 3.1, tweede lid van de Wnb moet onder nest ook de inhoud en de functionele omgeving daarvan, voor zover het broedsucces van vogels daarvan afhankelijk is, worden begrepen. Daartoe zijn alle activiteiten begrepen die het broedsucces negatief beïnvloeden of teniet doen. Artikel 3.1, tweede lid van de Wnb is gedurende het broedseizoen van toepassing op alle in gebruik zijnde nesten van vogels. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken en gebruiken hun nest niet als vaste rust- of verblijfplaats. Dergelijke nesten voor eenmalig gebruik genieten buiten het broedseizoen niet de bescherming van artikel 3.1, tweede lid van de Wnb.

Nesten van huismus en gierzwaluw vallen ook buiten het broedseizoen onder de definitie van 'vaste rust- of verblijfplaatsen' in artikel 3.1 lid 2 van de Wnb. Deze nesten zijn daarom, voor zover ze niet permanent verlaten zijn, jaarrond beschermd.

Soorten van de Habitatrichtlijn

De gewone dwergvleermuis is opgenomen in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn, dier- en plantensoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd. Op grond van artikel 3.5 van de Wnb is het onder meer verboden in het wildlevende dieren van soorten genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn in hun natuurlijk verspreidingsgebied:

- opzettelijk te doden of te vangen (artikel 3.5, lid 1);
- opzettelijk te verstoren (artikel 3.5, lid 2);
- opzettelijk eieren te vernielen of te rapen (artikel 3.5, lid 3);
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen (artikel 3.5, lid 4).

Op grond van artikel 3.8 van de Wnb kunnen Gedeputeerde Staten ontheffing verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.5 of artikel 3.6, tweede lid, ten aanzien van dieren van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten. Een ontheffing wordt uitsluitend verleend, indien er geen andere bevredigende oplossing bestaat, dat er niet bij of krachtens enig ander artikel van deze wet vrijstelling is of kan worden verleend, dat er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan, en zij nodig is op grond van een in de wet genoemd belang. Te weten:

- in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Tot voortplantings- of rustplaatsen als bedoeld in artikel 3.5, lid 4 van de Wnb worden locaties gerekend waarin zich kraamkolonies, paarverblijven, overwinteringsplaatsen en verblijven van groepen mannetjes bevinden, afhankelijk van de soort. Essentiële migratie- en vliegroutes en foerageergebieden die van belang zijn voor de instandhouding van een voortplantings- of rustplaats van de soort op populatieniveau, vallen hier ook onder. Daarnaast vallen ook tijdelijke, seizoensgebonden, verblijfplaatsen (bijvoorbeeld hollen) of standplaatsen die van belang zijn voor de gunstige staat van instandhouding van een soort op populatieniveau hieronder.

C. Inhoudelijke beoordeling aanvraag

Andere bevredigende oplossing

Nederland is nog sterk vervlochten met traditionele brandstoffen, welke gepaard gaan met een hoge CO₂ uitstoot. Om de klimaatdoelen te halen is efficiënter energiegebruik, waardoor de CO₂ uitstoot zal dalen, voor Nederland een noodzakelijke stap. De ambitie van Nederland is om de broeikasgasemissie voor 2050 te verminderen met 80% tot 95% ten opzichte van 1990. Om dit te halen is een reductie in energieverbruik van woningen en gebouwen belangrijk. De geplande werkzaamheden aan de woningen in het plangebied van dit project leveren hier een bijdrage aan. Hierdoor is het niet uitvoeren van de werkzaamheden volgens u geen wenselijk alternatief.

Een ander alternatief voor energetische verbetering is volledige sloop en nieuwbouw. Dit is echter economisch gezien geen wenselijk alternatief en leidt daarnaast volgens u tot meer verstoring voor de aanwezige soorten.

Omdat de werkzaamheden renovatie en verduurzaming van woningen betreft, is het project locatie gebonden. Een alternatieve locatie is derhalve niet van toepassing.

Bij de werkzaamheden wordt rekening gehouden met de kwetsbare perioden van de huismus, gierzwaluw en gewone dwergvleermuis. Door voldoende te mitigeren en compenseren worden de effecten op deze soorten geminimaliseerd. Een betere alternatieve planning en werkwijze is daarom niet mogelijk.

Met het bovenstaande heeft u naar uw oordeel onderbouwd dat er geen andere bevredigende oplossing is voor de geplande werkzaamheden. Wij stemmen in met de door u gegeven onderbouwing van de afwezigheid van andere bevredigende oplossingen.

Belang van de ingreep

U heeft ontheffing van verbodsbepalingen aangevraagd op grond van de belangen:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid.
- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Met het Klimaatakkoord van Parijs is beoogd de opwarming van de aarde ruim onder de 2 graden te houden. Hiervoor dient de uitstoot van broeikasgassen in 2050 met 95% teruggedrongen te zijn. Het kabinet heeft het doel opgesteld om voor 2030 tenminste 55% CO₂-reductie te realiseren. Een belangrijk onderdeel van dit doel is het verduurzamen van woningen, waarvoor renovatie noodzakelijk is. Door de renovatie van de woningen binnen dit project zal het energielabel van label F/G naar gemiddeld label B gaan. Dit zal bijdragen aan het behalen van de klimaatdoelen doordat de uitstoot van kooldioxide en stikstofoxide zal dalen. Het verlagen van de uitstoot van deze broeikasgassen is ook belangrijk voor de volksgezondheid, omdat de vermindering van deze gassen leidt tot een betere de luchtkwaliteit.

Tevens zal de verduurzaming leiden tot een beter binnenklimaat van de woningen. Een woning met tocht en vocht is niet comfortabel voor bewoners en brengt gezondheidsrisico's met zich mee. Schimmels en huismijt ontwikkelen zich beter in vochtigere woningen met minder goede temperatuur regulatie. Uit onderzoek komt een associatie naar voren tussen vocht in woningen en luchtwegsymptomen zoals hoesten en piepen (BRON). Schimmels spelen hier waarschijnlijk een rol in, maar een kwantitatieve onderbouwing hiervan ontbreekt.

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat het voornoemde belang voldoende onderbouwd is.

Staat van instandhouding

Gierzwaluw

De landelijke staat van instandhouding van de gierzwaluw als broedvogel is door Sovon als gunstig beoordeeld, waarbij de verspreiding, het leefgebied en de toekomst als gunstig zijn beoordeeld³. Landelijk is zowel in de periode 1990-2016 als 2007-2016 een matige afname in de trend van de gierzwaluw te zien⁴.

Uit een soortgericht SMP-onderzoek in 2021 zijn er 682 nestplaatsen van de gierzwaluw vastgesteld verspreid over de gemeente Heemskerk. Ook zijn er rond het plangebied meerdere waarnemingen van nestlocaties gedaan. Het aantal gierzwaluwnesten in het plangebied is bepaald aan de hand van nestindicatieve waarnemingen. Dit gaat bijvoorbeeld over vogels die laagvliegend door de straat heen vliegen en luidruchtige vluchten ter hoogte van de daken maken of vogels die naar beneden duiken en in een razende vaart op een bepaalde woning afvliegen en verdwijnen. Dergelijks verschijnselen zijn meerdere malen waargenomen, waarbij duidelijk te zien was dat deze in één van de direct omliggende woningen zou gaan invliegen, maar waarvan de exacte invlieglocatie niet bepaald kon worden. Het aantal laagvliegende (nestindicatieve) gierzwaluwen waargenomen in het plangebied betreft circa 19 individuen. Voor deze gevallen geldt dat voor interpretatie van het aantal nesten, de gegevens van het maximum aantal laag vliegende vogels gedeeld moet worden door 1,5. Dit komt uit op een aantal van dertien ($19/1,5=12,66$) nestlocaties. Deze gaan verloren door de werkzaamheden.

Huismus

De landelijke staat van instandhouding van de huismus is door Sovon als zeer ongunstig beoordeeld, waarbij de verspreiding als gunstig beoordeeld is, het leefgebied als matig ongunstig en de populatie en de toekomst als zeer ongunstig⁵. Landelijk laat de huismus een matige afname zien in de periode 1990-2020 en een lichte toename in de periode 2011-2023. De provinciale trend in Noord-Holland laat een toename zien in de periode 2007-2023⁶.

³ <https://www.sovon.nl/nl/soort/7950>

⁴ Broedvogeltrends, Netwerk Ecologische Monitoring, Sovon. Provincies & CBS. Bron: <https://www.sovon.nl/indexen-en-aantallen>

⁵ <https://www.sovon.nl/nl/soort/15910>

⁶ Broedvogeltrends, Netwerk Ecologische Monitoring, Sovon. Provincies & CBS. Bron: <https://www.sovon.nl/indexen-en-aantallen>

Uit een soortgericht SMP-onderzoek in 2021 zijn er 657 nestplaatsen van de huismus vastgesteld in Heemskerk, waarbij de verspreiding zich vooral concentreert in de noordelijke helft van Heemskerk. Ook rond het Zaalbergkwartier zijn meerdere nestlocaties vastgesteld. In het plangebied zijn drie verblijfplaatsen van de huismus vastgesteld. Deze gaan verloren door de werkzaamheden.

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is in Nederland en in de provincie Noord-Holland een algemeen voorkomende vleermuissoort. De soort wordt vrijwel overal aangetroffen en in de stedelijke omgeving is dit de meest algemene soort⁷. Over de periode van 2015 tot 2021 is er een matige toename in het populatieaantal⁸. In de Vogel- en Habitatrichtlijnrapportage 2019 is de staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis als onbekend beoordeeld, met een onbekende trend. Het verspreidingsgebied is als gunstig beoordeeld, maar de populatie, het leefgebied en het toekomstperspectief als onbekend⁹. Op de Rode Lijst Zoogdieren 2020 is de gewone dwergvleermuis beoordeeld als thans niet bedreigd op basis van de Nederlandse criteria en als 'least concern' op basis van de IUCN criteria¹⁰.

De gewone dwergvleermuis komt verspreid over Heemskerk voor. Naar schatting bedraagt de lokale populatie 3000 exemplaren. Er zijn 30 kraamkolonies, 47 winterverblijven/zwermlocaties, 32 zomerverblijven en 60 paarverblijven bekend in Heemskerk. Hieruit kan worden opgemaakt dat de soort het redelijk goed doet in Heemskerk. In het plangebied zijn één zomerverblijf, twee paarverblijven en één winterverblijf van de gewone dwergvleermuis vastgesteld. Deze gaan door de werkzaamheden verloren.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soort tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven in het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Activiteitenplan woningbouw' van 14 maart 2023 en de aanvullende informatie van 4 augustus 2023.

De gierzwaluwnesten worden niet vooraf ongeschikt gemaakt, maar er wordt gewerkt in de periode wanneer de gierzwaluwen niet in Nederland aanwezig zijn. Als tijdelijke alternatieven voor de gierzwaluw zijn twee gierzwaluwten met elk veertig nestlocaties per til geplaatst op de locaties zoals weergegeven in bijlage 2 (figuur 1). De planning is dat de werkzaamheden klaar zullen zijn voordat de gierzwaluwen terugkeren naar Nederland, waarbij er als permanente alternatieve verblijfplaatsen 65 neststenen geschikt voor de gierzwaluw ingemetseld worden verspreid over het plangebied, op de locaties weergegeven in bijlage 3 (figuur 1). De tijdelijke alternatieven zijn geplaatst voor als er uitloop is bij de werkzaamheden.

De huismusnesten worden vooraf ongeschikt gemaakt door buiten de kwetsbare periode van de huismus de dakpannen waar de huismussen zich onder bevinden in één richting handmatig te verwijderen, waardoor aanwezige huismussen de kans krijgen om weg te vliegen. Als tijdelijke alternatieven zijn twee huismusvilla's met elk plaats voor drie nestlocaties opgehangen op de locaties weergegeven in bijlage 2 (figuur 2) bij dit besluit. Als permanente alternatieve verblijfplaatsen worden zes neststenen geschikt voor de huismus ingemetseld onder de dakgoot van de woningen waar de huidige nestlocaties zich bevinden.

De verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis worden buiten de kwetsbare periode van de soort ongeschikt gemaakt door exclusion flaps te plaatsen over alle invliegopeningen in de te renoveren woningen. Als tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen zijn zestien vleermuiskasten aan bomen opgehangen op de locaties weergegeven in bijlage 2 (figuur 3). De tijdelijke vleermuiskasten zijn aan bomen opgehangen in plaats van gebouwen, omdat er volgens u geen gebouwen binnen 200 meter aanwezig zijn waar toestemming verkregen kon worden om vleermuiskasten op te hangen. De bomen waar de kasten aan zijn opgehangen staan in connectie met de hoofdgroenstructuur van Heemskerk en uit onderzoek is gebleken dat deze groenstroken veelvuldig gebruikt worden als foerageerlocatie voor gewone dwergvleermuizen. Als permanente alternatieve verblijfplaatsen worden zestien inmetselekasten geschikt voor vleermuizen gerealiseerd op de locaties weergegeven in bijlage 3 (figuur 3).

⁷ <https://www.vleermuizenindestad.nl/node/27.html>

⁸ Trend van vleermuizen, 1986-2020, d.d. 25 oktober 2021, Compendium voor de Leefomgeving, www.clo.nl/indicatoren/nl1070-aantalsontwikkeling-van-vleermuizen

⁹ Vogel- en Habitatrichtlijnrapportage 2019, Wageningen Universiteit & Research

¹⁰ Basisrapport Rode Lijst Zoogdieren 2020 volgens de Nederlandse en IUCN-criteria, Zoogdiervereeniging, d.d. 1 oktober 2020

De door u voorgestelde maatregelen zijn grotendeels voldoende. Ter aanvulling hebben wij extra voorschriften opgenomen. Wanneer de werkzaamheden worden uitgevoerd conform de door u voorgestelde maatregelen en de aanvullende voorschriften wordt voorkomen dat de werkzaamheden leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de soort en afbreuk doen aan het streven de populaties van de soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Zorgplicht

Voor de soorten waarvoor wij u ontheffing verlenen, bent u gehouden aan de in de ontheffing opgenomen voorschriften. Voor alle soorten echter, geldt de zorgplicht ex artikel 1.11 van de Wnb, die van toepassing is op zowel beschermde als onbeschermde diersoorten, ongeacht vrijstelling of ontheffing. Op grond hiervan dient u zoveel als redelijkerwijs mogelijk is nadelige gevolgen voor deze soorten te voorkomen.

Vogels

U dient gedurende de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor de in het plangebied te verwachten vogelsoorten kan dit plaatsvinden door werkzaamheden buiten de broedperiode van aanwezige soorten uit te voeren. Tevens kunnen voorbereidende maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat vogels tot broeden kunnen komen binnen het plangebied. Wij wijzen u erop dat voor het broedseizoen geen standaardperiode wordt gehanteerd in het kader van de Wnb. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

D. Slotoverwegingen

Wij wijzen u erop dat als u werkzaamheden inclusief de mitigatie en compensatie niet conform de aanvraag uitvoert, zonder daarvoor een ontheffing of goedkeuring te hebben verkregen, u mogelijk in overtreding bent van de Wnb. Wij kunnen dan door middel van de oplegging van een last onder dwangsom dan wel door middel van bestuursdwang de met de wet strijdige situatie beëindigen. Dit kan in uw geval betekenen dat de werkzaamheden ten behoeve van bovengenoemd project geheel of gedeeltelijk worden stilgelegd totdat weer wordt voldaan aan het bij of krachtens de Wnb bepaalde (dit zijn de bestuursrechtelijke sancties). Ook kunnen strafrechtelijke sancties worden opgelegd.

Verloop termijn ontheffing

Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient u, zeker vijf maanden voor het verstrijken van deze termijn een nieuwe aanvraag in te dienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.

Weigering verstoring

Op grond van artikel 3.1 lid 4 van de Wnb is het verboden de gierzwaluw en de huismus opzettelijk te storen. Vervolgens bepaalt artikel 3.1 lid 5 van de Wnb dat het verbod bedoeld in het vierde lid niet van toepassing is indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoorten.

Op basis van de door u ingediende aanvraag en de daarbij behorende gegevens achten wij voldoende aangetoond dat de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de huismus en de gierzwaluw. Dit betekent dat het verbod van artikel 3.1 lid 4 van de Wnb niet wordt overtreden. Om deze reden weigeren wij uw aanvraag voor een ontheffing voor het opzettelijk storen van de huismus en de gierzwaluw.

E. Procedure en samenhangende besluiten

De voorbereiding van deze ontheffing heeft plaatsgevonden overeenkomstig het bepaalde in de Wnb en de daarvoor relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht. Wij wijzen u erop dat uw aanvraag betrekking heeft op een activiteit waarvoor mogelijk ook op grond van andere wet- en regelgeving een besluit nodig is. Tevens kunnen er overige belemmeringen zijn in het kader van ruimtelijke belangen.

F. Kennisgeving

Dit besluit wordt door ons geplaatst op www.officielebekendmakingen.nl.

Meer informatie

Heeft u nog vragen? Neemt u dan contact op met de [REDACTED]@odnbn.nl. Wij verzoeken u hierbij het zaaknummer te vermelden.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,
namens dezen.

[REDACTED]
Afdelingsmanager Regulering Leefomgeving
Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN)

Bijlagen:

- Bijlage 1 – Weergave plangebied en locaties oorspronkelijke nestlocaties en verblijfplaatsen
- Bijlage 2 – Locaties tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen
- Bijlage 3 – Locaties permanente alternatieve verblijfplaatsen

Kopie aan:

- Afdeling Toezicht en Handhaving OD NHN
- Bureau Endemica BV

Rechtsbescherming

U en andere belanghebbenden die het niet eens zijn met dit besluit, kunnen binnen 6 weken, gerekend vanaf de dag na datum van verzending van dit besluit, een bezwaarschrift indienen bij gedeputeerde staten van Noord-Holland, ter attentie van de secretaris van de Hoor- en adviescommissie, Postbus 3007, 2001 DA HAARLEM.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval het volgende bevatten:

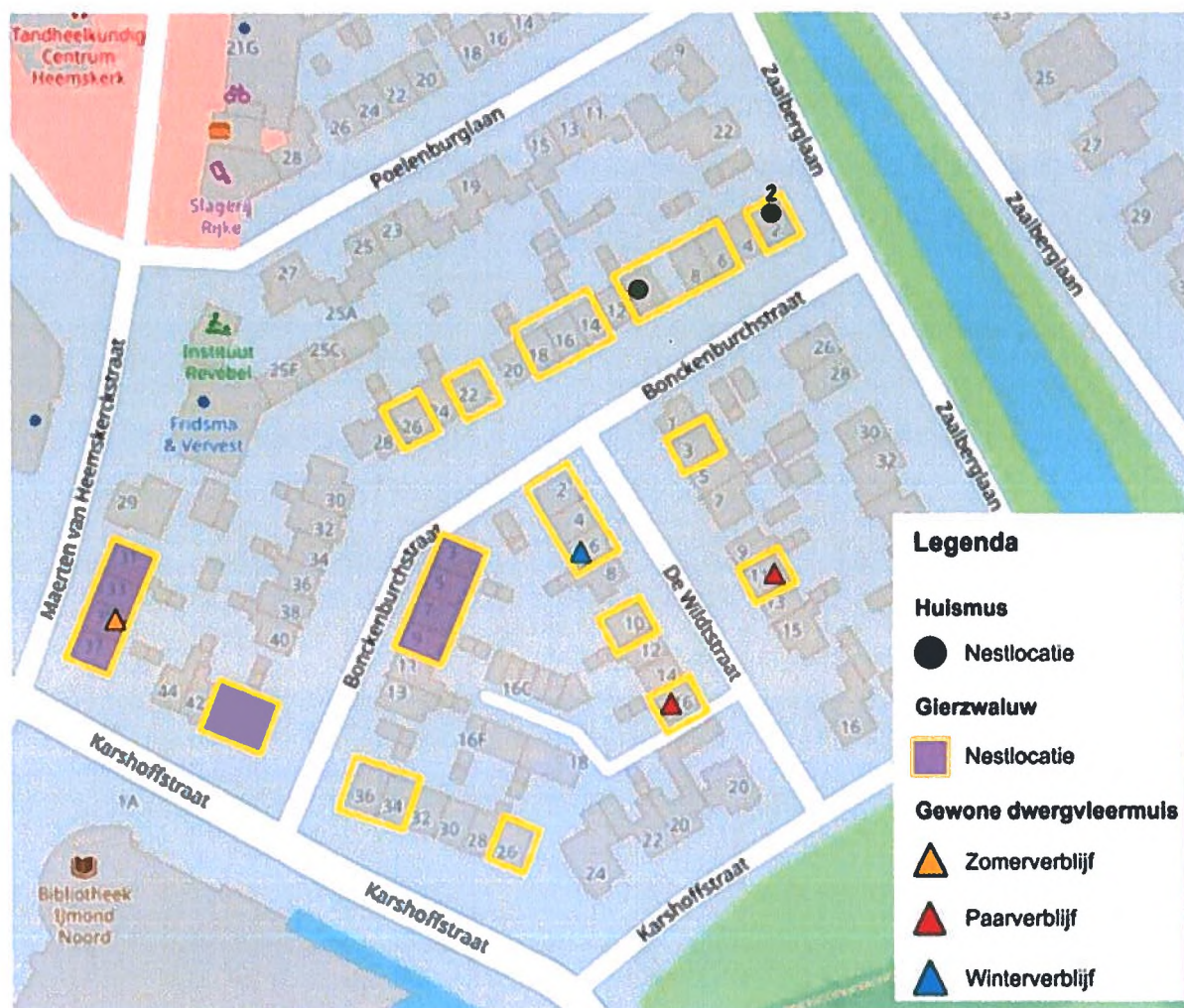
- uw naam, adres, postcode en woonplaats;
- de datum;
- over welk besluit het gaat (u kunt het beste een kopie van dit besluit bijsluiten);
- de redenen waarom u het niet eens bent met het besluit;
- uw handtekening.

U kunt ook digitaal een bezwaarschrift indienen bij gedeputeerde staten van Noord-Holland. Kijkt u daarvoor op: https://www.noord-holland.nl/Loket/Bezwaar_en_klachten. Voor het indienen van een digitaal bezwaarschrift moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD).

Het indienen van een bezwaarschrift schorst de werking van dit besluit niet. Indien onverwijld spoed dit vereist, kunt u de voorzieningenrechter van de Rechtbank Noord-Holland, Sectie bestuursrecht, Postbus 1621, 2003 BR HAARLEM vragen om een voorlopige voorziening te treffen. U kunt het verzoekschrift ook digitaal bij de rechtbank indienen via <http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht>. Daarvoor moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Voor meer informatie verwijzen wij naar www.rechtspraak.nl. Voor de behandeling van het verzoek wordt griffierecht geheven.

De provincie wil bezwaren tegen besluiten graag op informele wijze behandelen. Als uw bezwaar in aanmerking komt voor deze informele behandeling nemen wij op korte termijn telefonisch contact met u op. In verband hiermee verzoeken wij u om in uw bezwaarschrift het telefoonnummer te vermelden waarop u overdag bereikbaar bent. Voor meer informatie over de informele behandeling kunt u telefonisch contact opnemen met provincie Noord-Holland.

Bijlage 1 – Weergave plangebied en locaties oorspronkelijke nestlocaties en verblijfplaatsen

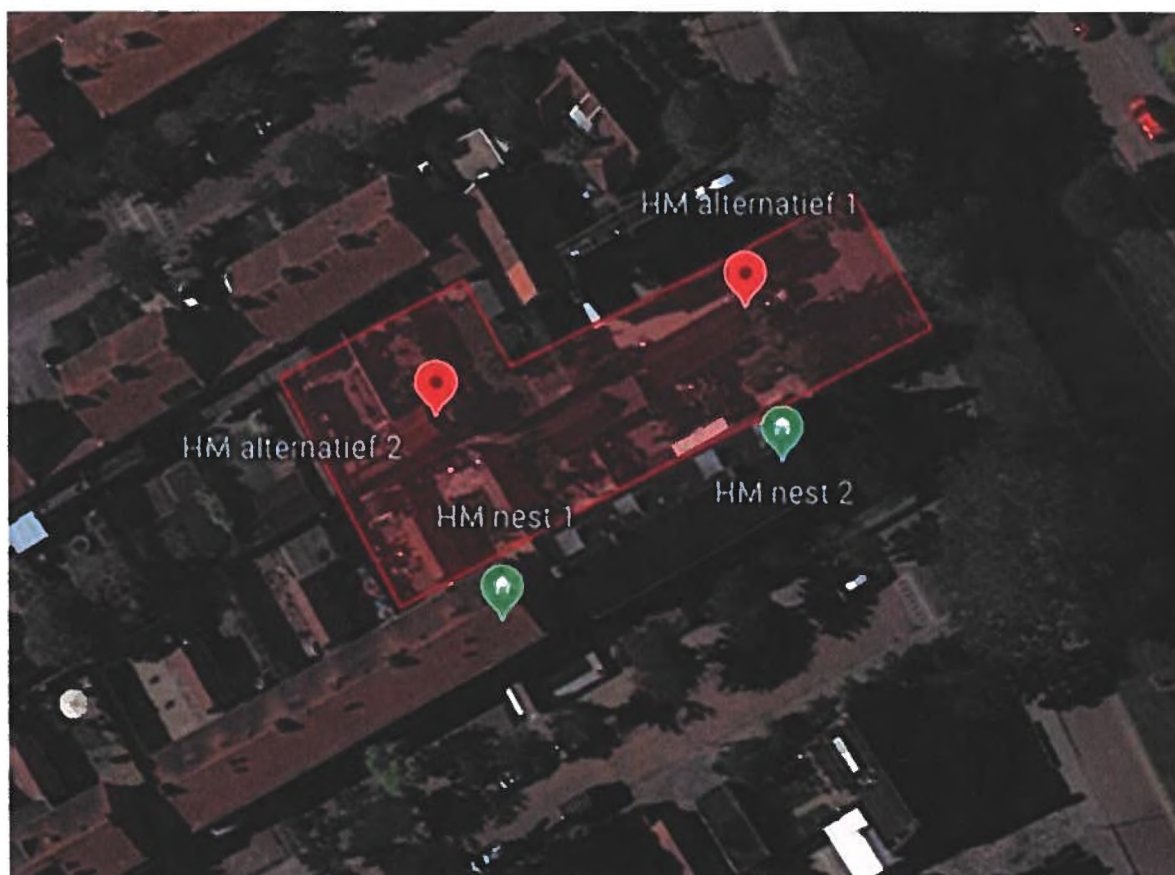

Figuur 1: Weergave plangebied (geel omkaderd) en locaties van de oorspronkelijke nestlocaties en verblijfplaatsen van de huismus (drie nesten, groene cirkels), gierzwaluw (dertien nesten geschat, paars gemarkeerde woningen) en gewone dwergvleermuis (vier verblijfplaatsen, driehoeken).

Bijlage 2 – Locaties tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen

Figuur 1: Locaties tijdelijke alternatieve nestlocaties (twee gierzwaluwtilen) voor de gierzwaluw, aangegeven met de gele markering. Elke til geeft ruimte voor veertig nestplaatsen.

Figuur 2: Locaties tijdelijke alternatieve nestlocaties voor de huismuis, aangegeven met de rode markering. Elke rode markering staat voor een huismuisvilla met drie nestmogelijkheden.

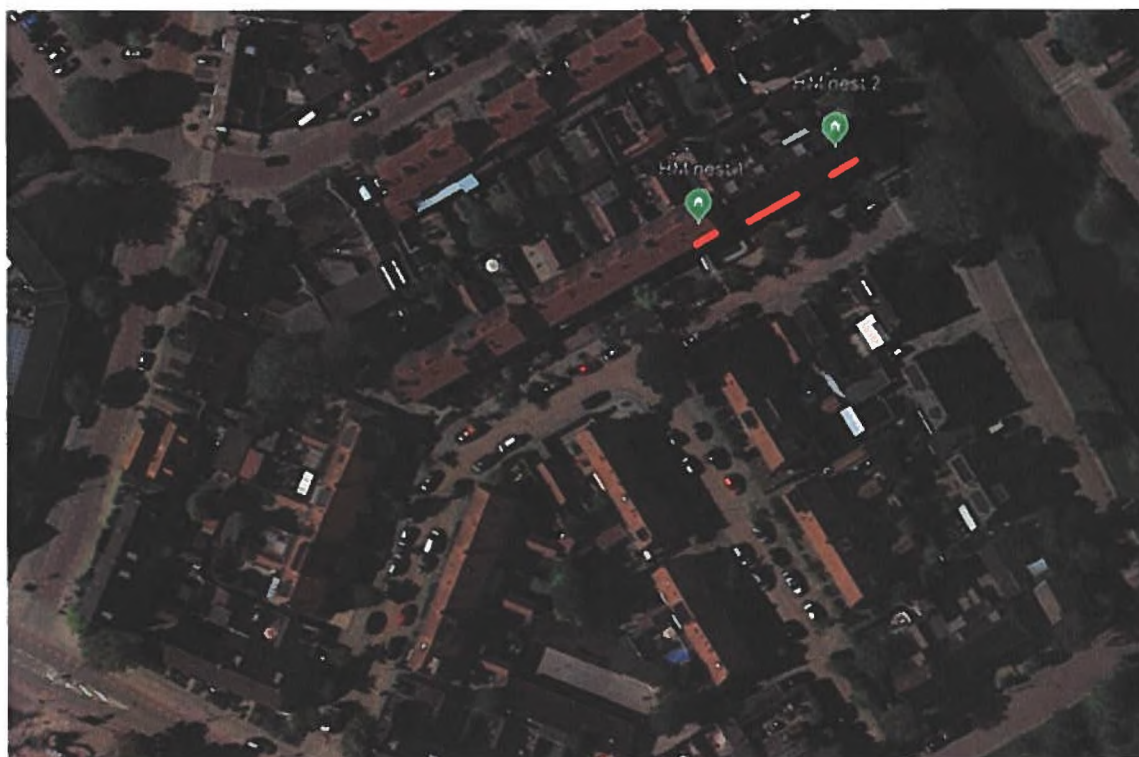

Figuur 3: Locaties van de tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis (groene markering).

Bijlage 3 – Locaties permanente alternatieve verblijfplaatsen

Figuur 1: Permanente alternatieve nestlocaties voor de gierzwaluw. In de blauw gemarkeerde kopgevels worden in totaal 28 neststenen gerealiseerd (zeven neststenen per kopgevel) en onder de blauw gemarkeerde dakranden (adressen worden in totaal 37 neststenen gerealiseerd (De Wildstraat 2, 3, 4, 6, 10, 11 en 16 en Karshoffstraat 38 en 40; minimaal vier neststenen per woning).

Figuur 2: Permanente alternatieve nestlocaties voor de huismus. Onder de rood gemarkeerde dakranden zullen in totaal zes neststenen gerealiseerd worden.

Figuur 3: Locaties van de permanente alternatieve verblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis. In iedere oranje gemarkeerde gevel worden vier inbouwkasten gerealiseerd.

Noot

**In dit document zijn gedeeltes onleesbaar gemaakt
op grond van artikel 5 van de Wet open overheid:**

- Art. 5.1 lid 2 onderdeel e Woo (naam)
- Art. 5.1 lid 2 onderdeel e Woo (adresgegevens)
- Art. 5.1 lid 2 onderdeel e Woo (handschrift)